II. házi feladat : Diszkrét idejű hálózatok vizsgálata

Név	Seyler Lajos
Neptun kód	EGWIB4
Adatsor száma	1
Beadási határidő:	12. oktatási hét

Megjegyzések: *Le kell töltenie a feladatlapot (a hálózat és a gerjesztőjel adataival együtt), továbbá a hálózat ábráját, és ezeket a megoldással együtt írásban kell benyújtani. Ha javítás, illetve részfeladat külön beadása miatt többször adja be a házi feladatot, minden alkalommal az előző részeket is* ***és a feladatlapot is be kell adni****. Javítás esetén a hibás részt kicserélni nem szabad még akkor sem, ha valamelyik feladat megoldását elölről kezdi. A javítást külön lapon kell mellékelni, megjelölve, melyik pont korrekciójáról van szó. Ügyeljen az áttekinthető és világos külalakra! A teljes megoldást minden esetben részletesen le kell írni,* ***nem elegendő a végeredményeket közölni****! A numerikus számításokra és az ábrák elkészítésére természetesen alkalmazhat számítógépi programokat (MATLAB, DERIVE stb.), de* ***a megoldás elvi lépéseit*** *ekkor is* ***részletesen*** *ismertetni kell.*

Gyakorlatvezető neve:

Javító véleménye (elfogadás, javítások):

A házi feladat egyes pontjai az alábbi hálózatra vonatkoznak. A hálózat paraméterei az ábra alatti táblázatból határozandók meg. A fejlécben található „*Adatsor száma*" mező jelöli ki a táblázat megfelelő sorát.

32.

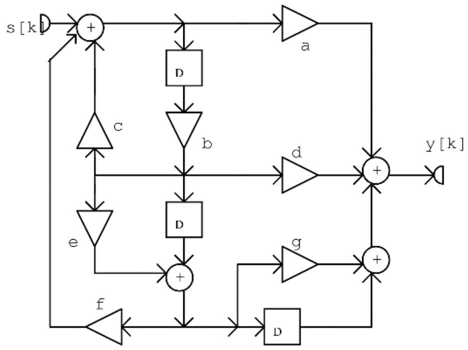

Erősítések | 1.4.

a	b	c	d	e	f	g	F	G	p
0,9	-0,8	-0,8	-1	1,2	-1	0,8	-7,5	5,5	-0,8
0,6	-0,8	1,2	0,4	-0,8	-1	-0,2	8	6	1,2
0,8	-0,8	-1,4	-0,7	0,6	-1	0,7	8,5	7,2	-1,1
-0,7	-0,8	0,6	0,4	-1,4	-1	-1	9,5	7,4	0,7
-0,7	1,6	0,6	0,4	0,8	0,5	-0,3	-8	-7,4	-0,7
0,4	1,6	-0,6	-0,6	-0,8	0,5	-0,6	7,6	-6	0,6
1,3	0,5	2	0,5	4	0,8	0,9	-8,4	8,5	-0,6
-1,2	-0,8	-0,3	-0,7	2,4	-0,5	0,3	9,6	-9	0,85
-1,1	0,5	-0,4	0,4	-2,5	0,8	0,6	-6,8	7	-1,2
-0,8	-0,8	0,7	0,4	-1,6	-0,5	-0,9	6,9	5,6	-0,75

2.2. | 2.3. s[k] értékei

S	ϑ_0	ρ	k	0	1	2	3	4	5
15	π/23	-π/7		8	6	4	2	-1	1
16	π/22	-π/8		1	3	5	7	-1	1
17	π/21	-0,2π		2	3	5	8	0	3
18	π/20	π/8		3	4	5	6	7	-3
19	π/19	π/7		4	4	-3	-2	7	5
12	π/18	π/5		2	2	4	4	2	2
10	π/17	-π/6		2	4	6	5	4	-4
20	π/16	π/6		7	5	3	3	1	-2
21	π/15	-π/9		2	4	-3	-2	4	2
22	π/14	π/9		3	4	-2	5	-6	4

1. feladat: Vizsgálat az időtartományban

1.1 Határozza meg az ábrán vázolt diszkrét idejű hálózat állapotváltozós leírásának normál alakját!

1.2 Határozza meg a sajátértékeket! Döntse el, hogy stabilis-e a hálózat! Ha nem stabilis, változtasson meg erősítést (esetleg többet) úgy, hogy a hálózat stabilis legyen, majd oldja meg újra az 1.1 feladatot! A hálózaton végzett módosítással nem csökkentheti a hálózat rendjét, nem teheti triviálissá a hálózatot, és nem vehet fel további komponenst! Minden további feladatot az így stabilissá tett hálózaton végezzen el!

1.3 Az állapotváltozós leírás ismeretében számítsa ki és ábrázolja az impulzusválaszt a $k = 0, 1, 2, \ldots, 10$ ütemre! Adja meg az impulzusválaszt analitikus alakban is!

1.4 A hálózat gerjesztése : $s[k] = \varepsilon[k](F + G \cdot p^k)$. Határozza meg a választ az impulzusválasz ismeretében a $k = 0, 1, \ldots, 5$ értékekre!

1.5 (Nem kötelező). Ellenőrizze a numerikus eredményeket az ANDI programmal!

2. feladat: Vizsgálat a frekvenciatartományban

2.1 Határozza meg a hálózat átviteli karakterisztikáját normálalakban a hálózatra felírt frekvenciatartománybeli egyenletek alapján! Adja meg és ábrázolja az amplitúdó karakterisztikát a $(-2\pi, 2\pi)$ tartományon!

2.2 Az $s[k] = S \cdot \cos(\vartheta_0 k + \rho)$ gerjesztőjel esetére határozza meg a válasz gerjesztett összetevőjének időfüggvényét! Ábrázolja az $s[k]$ és az $y_g[k]$ jeleket a $k = 0, 1, 2, \ldots, 10$ értékekre! Vizsgálja meg, hogy periodikusak-e a jelek, és ha igen, adja meg a periódust! Mi a feltétele annak, hogy az $y_g[k]$ jelnek legyen fizikai tartalma?

2.3 Egy 6 periódusú és $s[k]$ gerjesztőjel egy periódusának értékei a mellékelt táblázatban adottak. Határozza meg ezen gerjesztőjel Fourier-sorának valós és komplex alakját, és ellenőrizze, hogy a Fourier-sorral számított értékek valóban az adott $s[k]$ értékeket szolgáltatják!

2.4 Határozza meg a fenti periodikus gerjesztéshez tartozó válasz gerjesztett összetevőjének valós alakú Fourier-sorát, adja meg és ábrázolja egy periódusának értékeit!

2.5 Az 1.3-ban kiszámított impulzusválasz Fourier transzformálásával határozza meg az impulzusválasz komplex spektrumát, és hozza azt polinom/polinom alakra! Vesse az eredményt össze 2.1 eredményével!

2.6 Az átviteli karakterisztika ismeretében írja fel a hálózat rendszeregyenletét!

2.7 (Nem kötelező) Ellenőrizze a 2.1 és a 2.2 pont eredményeit az ANDI programmal!

3. feladat: Vizsgálat a komplex frekvenciatartományban

3.1 Határozza meg a hálózat átviteli függvényét normálalakban a z tartománybeli egyenletek felírása vagy az állapotváltozós leírás alapján! Vesse össze az eredményt az átviteli karakterisztika kifejezésével!

3.2 Határozza meg az átviteli függvény zérusait és pólusait! Ábrázolja a pólus - zérus elrendezést! Vizsgálja meg ennek alapján a hálózat gerjesztés-válasz stabilitását!

3.3 Határozza meg az átviteli függvény alapján a hálózat impulzusválaszát analitikus alakban, és vesse össze az eredményt az 1.3-ban kapottal! Ellenőrizze az eredményt $k = 0, 1, \ldots, 5$-re polinom-osztáson alapuló inverz transzformációval!

3.4 Határozza meg a választ analitikus alakban, ha a gerjesztő jel: $s[k] = \varepsilon[k](F + G \cdot p^k)$!

3.5 Adjon meg egy olyan kanonikus hálózatot, amelynek a vizsgálttal megegyező az átviteli függvénye, és adja meg a hálózat rendszeregyenletét!

3.6 A rendszeregyenlet alapján a fokozatos behelyettesítés módszerével ellenőrizze a 3.4 feladat megoldását a $k = 0, 1, 2, \ldots, 8$ ütemre!

3.7 (Nem kötelező) Adjon meg egy olyan nem zérus gerjesztést, amelyhez tartozó válasz véges idejű! Adja meg a választ is!

3.8 (Nem kötelező) Az ANDI program felhasználásával ellenőrizze eredményeit!

1.1. rész

$$x_1[k+1] = b \cdot c \cdot x_1[k] + b \cdot e \cdot f \cdot x_1[k] + f \cdot x_2[k] + u[k]$$

$$x_2[k+1] = b \cdot x_1[k]$$

$$x_3[k+1] = b \cdot e \cdot x_1[k] + x_2[k]$$

$$y[k] = b \cdot d \cdot x_1[k] + b \cdot e \cdot g \cdot x_1[k] + b \cdot c \cdot a \cdot x_1[k] + b \cdot e \cdot f \cdot a \cdot x_1[k] + f \cdot a \cdot x_2[k] + g \cdot x_2[k] + 1 \cdot x_3[k] + a \cdot u[k]$$

Az állapotváltozós leírás a megadott adatsorral:

$$x_1[k+1] = 1{,}6 \cdot x_1[k] - 1 \cdot x_2[k] + 0 \cdot x_3[k] + 1 \cdot u[k]$$

$$x_2[k+1] = -0.8 \cdot x_1[k] + 0 \cdot x_2[k] + 0 \cdot x_3[k] + 0 \cdot u[k]$$

$$x_3[k+1] = -0{,}96 \cdot x_1[k] + 1 \cdot x_2[k] + 0 \cdot x_3[k] + 0 \cdot u[k]$$

$$y[k] = 1{,}472 \cdot x_1[k] - 0{,}1 \cdot x_2[k] + x_3[k] + 0{,}9 \cdot u[k]$$

Ezek alapján

$$A = \begin{pmatrix} 1{,}6 & -1 & 0 \\ -0{,}8 & 0 & 0 \\ -0{,}96 & 1 & 0 \end{pmatrix} \qquad B = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix} \qquad C = \begin{pmatrix} 1{,}472 & -0{,}1 & 1 \end{pmatrix} \qquad D = 0{,}9$$

1.2 rész

Sajátértékek meghatározása MATLAB segítségével:

```
A=[1.6 -1 0;-0.8 0 0;-0.96 1 0]
la=eig(A)
```

Sajátértékek:

$$\lambda_1 = 0 \qquad \lambda_2 = -0{,}4 \qquad \lambda_3 = 2$$

λ_3 nem az egységkörön belül van→ Nem asszimptotikusan stabilis → Nem G-V stabilis

Új paraméterek: b legyen $-0{,}8$ helyett 0,8, f legyen -1 helyett 0,5

Így az állapotváltozós leírás:

$$x_1[k+1] = -0{,}16 \cdot x_1[k] + 0{,}5 \cdot x_2[k] + 0 \cdot x_3[k] + 1 \cdot u[k]$$

$$x_2[k+1] = 0{,}8 \cdot x_1[k] + 0 \cdot x_2[k] + 0 \cdot x_3[k] + 0 \cdot u[k]$$

$$x_3[k+1] = 0{,}96 \cdot x_1[k] + 1 \cdot x_2[k] + 0 \cdot x_3[k] + 0 \cdot u[k]$$

$$y[k] = -0{,}176 \cdot x_1[k] + 1{,}25 \cdot x_2[k] + 1 \cdot x_3[k] + 0{,}9 \cdot u[k]$$

Ezek alapján

$$A = \begin{pmatrix} -0{,}16 & 0{,}5 & 0 \\ 0{,}8 & 0 & 0 \\ 0{,}96 & 1 & 0 \end{pmatrix} \qquad B = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix} \qquad C = \begin{pmatrix} -0{,}176 & 1{,}25 & 1 \end{pmatrix} \qquad D = 0{,}9$$

Sajátértékek meghatározása MATLAB segítségével:

```
A=[-0.16 0.5 0;0.8 0 0;0.96 1 0]
la=eig(A)
```

Sajátértékek:

$\lambda_1 = 0{,}5575$ $\lambda_2 = -0{,}7175$ $\lambda_3 = 0$

Minden sajátérték az egységkörön belül helyezkedik el → a rendszer G-V stabil

1.3 rész

Az impulzusválasz első 10 ütembeli értéke az állapotváltozós leírás alapján:

k	u[k]	x1[k]	x2[k]	x3[k]	y[k]
0	1	0	0	0	0,9
1	0	1	0	0	-0,17600
2	0	-0,16	0,8	0,96	1,98816
3	0	0,4256	-0,12800	0,64640	0,41149
4	0	-0,13210	0,34048	0,28058	0,72942
5	0	0,19138	-0,10568	0,21367	0,04789
6	0	-0,08346	0,5310	0,07804	0,28411
7	0	0,08990	-0,06677	0,07298	-0,02630
8	0	-0,04777	0,07192	0,01954	0,11785
9	0	0,04360	-0,03821	0,02607	-0,02938
10	0	-0,02608	0,03488	0,00365	0,05184

Az impulzusválasz analitikus alakja:

$$h[k] = D \cdot \delta[k] + C \cdot B \cdot \delta[k-1] + \varepsilon[k-2] \cdot C \cdot \left\{L_1 \cdot \lambda_1^{k-1} + L_2 \cdot \lambda_2^{k-2}\right\} \cdot B$$

$$h[k] = D \cdot \delta[k] + C \cdot B \cdot \delta[k-1] + \varepsilon[k-2] \cdot \left\{K_1 \cdot \lambda_1^{k-1} + K_2 \cdot \lambda_2^{k-2}\right\} \qquad \left(L_i = \prod_{\substack{p=1\\p\neq i}}^{3} \frac{A-\lambda_p \cdot E}{\lambda_i - \lambda_p}\right)$$

K_1 és K_2 kiszámítása MATLAB segítségével:

```
A=[-0.16 0.5 0;0.8 0 0;0.96 1 0]
B=[1;0;0]
C=[-0.176 1.25 1]
D=0.9
la=eig(A)
la1=la(2,1)                    // la (sajátérték vektor) 2. sor 1. oszlop
la2=la(3,1)                    // la (sajátérték vektor) 3. sor 1. oszlop
L1=(A/la1)*(A-eye(3)*la2)/(la1-la2)          //eye(3): 3x3-as egységmátrix
L2=(A/la2)*(A-eye(3)*la1)/(la2-la1)
K1=C*L1*B*la1
K2=C*L2*B*la2
```

Kapott eredmények:

$K1 = 1{,}4416$ $K2 = 0{,}5466$

$\lambda_1 = 0{,}5575$ $\lambda_2 = -0{,}7175$ $C \cdot B = -0{,}176$

$$h[k] = 0{,}9 \cdot \delta[k] - 0{,}176 \cdot \delta[k-1] + \varepsilon[k-2] \cdot \{1{,}4416 \cdot 0{,}5575^{k-2} + 0{,}5466 \cdot (-0{,}7175)^{k-2}\}$$

Ábrázolás MATLAB segítségével:

```
k=0:10;
h=(1.4416*0.5575.^(k-2)+0.5466*(-0.7175).^(k-2))
h(1)=0.9                 // 0,9 · δ[k] beillesztése
h(2)=-0.176              // −0,032 · δ[k − 1] beillesztése
stem(k,h,'fill')
xlabel('k')
ylabel('h[k]')
title('Impulzusválasz')
```

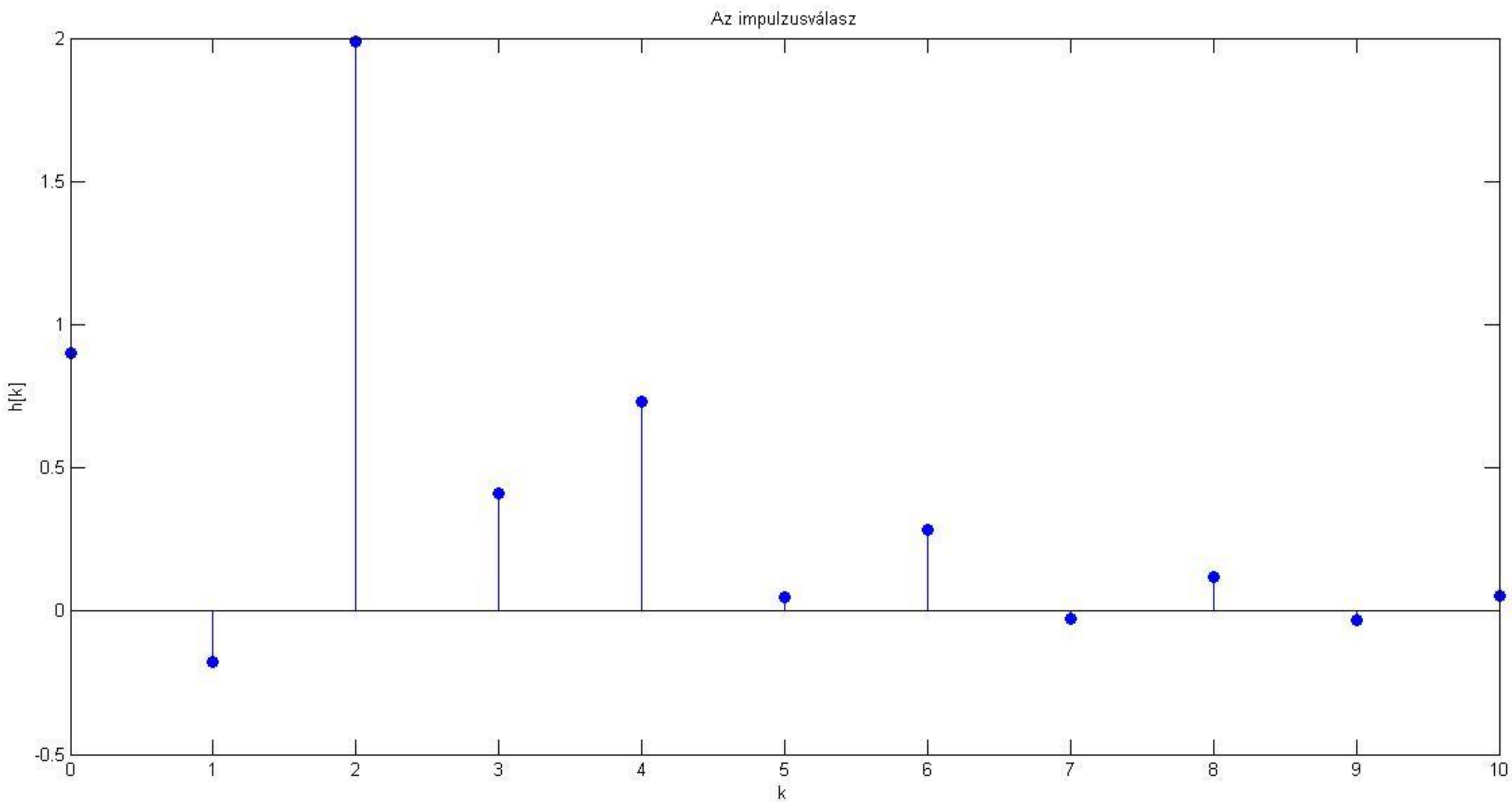
Az impulzusválasz
h[k]
k
2
1.5
1
0.5
0
-0.5
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1.4. rész

Gerjesztés: $\mathrm{u}[k] = \varepsilon[k] \cdot \left(-7{,}5 + 5{,}5 \cdot (-0{,}8)^k\right)$

$y[k] = ?$

$$y[k] = \sum_{i=-\infty}^{\infty} \mathrm{u}[i] \cdot h[k-i]$$

Mivel a gerjesztés belépő és a rendszer kauzális, ezért elég 0-tól k-ig összegezni.

$$y[k] = \sum_{i=0}^{k} \mathrm{u}[i] \cdot h[k-i]$$

k	u[k]	h[k]	y[k]
0	-2	0,9	-1,8
1	-11,9	-0,176	-10,358
2	-3,98	1,988	-5,4636
3	-10,316	0,411	-33,06312
4	-5,2472	0,73	-17,16
5	-9,302	0,0479	-38,375

$\boldsymbol{k = 0}$

$$y[0] = \mathrm{u}[0] \cdot h[0] = -2 \cdot 0{,}9 = -1{,}8$$

$\boldsymbol{k = 1}$

$$y[1] = \mathrm{u}[0] \cdot h[1] + \mathrm{u}[1] \cdot h[0] = -2 \cdot (-0{,}176) + (-11{,}9) \cdot 0{,}9 = -10{,}358$$

$\boldsymbol{k = 2}$

$$y[2] = \mathrm{u}[0] \cdot h[2] + \mathrm{u}[1] \cdot h[1] + \mathrm{u}[2] \cdot h[0] =$$

$$= -2 \cdot 1{,}988 + (-11{,}9) \cdot (-0{,}176) + (-3{,}98) \cdot 0{,}9 = -5{,}4636$$

$\boldsymbol{k = 3}$

$$y[3] = \mathrm{u}[0] \cdot h[3] + \mathrm{u}[1] \cdot h[2] + \mathrm{u}[2] \cdot h[1] + \mathrm{u}[3] \cdot h[0] =$$

$$= -2 \cdot 0{,}411 + (-11{,}9) \cdot 1{,}988 + (-3{,}98) \cdot (-0{,}176) + (-10{,}316) \cdot 0{,}9 = -33{,}06312$$

$\boldsymbol{k = 4}$

$$y[4] = \mathrm{u}[0] \cdot h[4] + \mathrm{u}[1] \cdot h[3] + \mathrm{u}[2] \cdot h[2] + \mathrm{u}[3] \cdot h[1] + \mathrm{u}[4] \cdot h[0] =$$

$$= -2 \cdot 0{,}73 + (-11{,}9) \cdot 0{,}411 + (-3{,}98) \cdot 1{,}988 + (-10{,}316) \cdot (-0{,}176) + (-5{,}2472) \cdot 0{,}9 = -17{,}16$$

$\boldsymbol{k = 5}$

$$y[5] = \mathrm{u}[0] \cdot h[5] + \mathrm{u}[1] \cdot h[4] + \mathrm{u}[2] \cdot h[3] + \mathrm{u}[3] \cdot h[2] + \mathrm{u}[4] \cdot h[1] + \mathrm{u}[5] \cdot h[0] =$$

$$= -2 \cdot 0{,}0479 + (-11{,}9) \cdot 0{,}73 + (-3{,}98) \cdot 0{,}411 + (-10{,}316) \cdot 1{,}988 + (-5{,}2472) \cdot (-0{,}176) + (-9{,}302) \cdot 0{,}9 = -38{,}375$$

2.1. rész

MATLAB kód: [szam,nev]=ss2tf(A,B,C,D)

$$szam = [0{,}9000 \quad -0{,}032 \quad 1{,}6 \quad 0{,}8]$$

$$nev = [1 \quad 0{,}16 \quad -0{,}4 \quad 0]$$

Tehát az átviteli karakterisztika:

$$H\left(e^{j\cdot\vartheta}\right) = \frac{0{,}9\cdot e^{j\cdot 3\cdot\vartheta} - 0.032\cdot e^{j\cdot 2\cdot\vartheta} + 1{,}6\cdot e^{j\cdot\vartheta} + 0{,}8}{1\cdot e^{j\cdot 3\cdot\vartheta} + 0{,}16\cdot e^{j\cdot 2\cdot\vartheta} - 0{,}4\cdot e^{j\cdot\vartheta}}$$

Ábrázolás MATLAB segítségével:

```
te=-2*pi:0.01:2*pi;
Hejt=(0.9*exp(i*3*te)-0.032*exp(i*2*te)+1.6*exp(i*te)+0.8)./(1*exp(i*3*te)+
0.16*exp(i*2*te)-0.4*exp(i*te));
absH=abs(Hejt);
plot(te,absH);
title('Amplitúdó karakterisztika');
set(gca,'XTick',-2*pi:pi:2*pi);
set (gca,'FontName','Symbol');
set(gca,'XTickLabel',{'-2*p','-p','0','p','2*p'});
```

Az átviteli karakterisztika

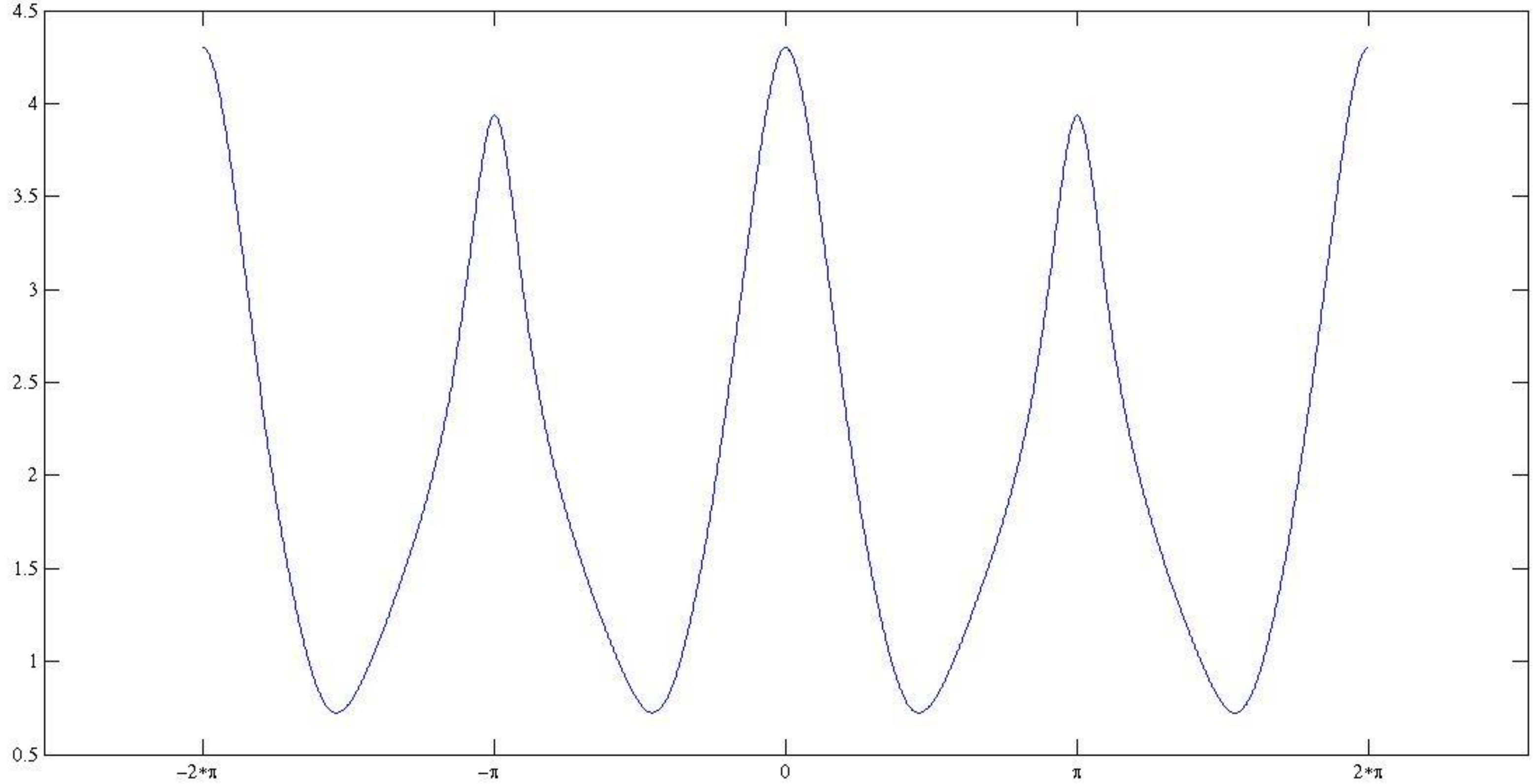

2.2. rész

$$\mathrm{u}[k] = U \cdot \cos(\vartheta_0 \cdot k + \rho) = 15 \cdot \cos\left(\frac{\pi}{23} \cdot k - \frac{\pi}{7}\right) \quad \rightarrow \quad \overline{U} = 15 \cdot e^{-j \cdot \frac{\pi}{7}}$$

$$\overline{H} = H\left(e^{j \cdot \vartheta}\right)\Big|_{\vartheta = \frac{\pi}{23}} = 3{,}9079 \; - \; 1{,}3999 \cdot j = 4{,}1511 \cdot e^{-j \cdot 0{,}344}$$

$$\overline{Y_g} = \overline{U} \cdot \overline{H} = 62{,}267 \cdot e^{-j \cdot 0{,}793}$$

$$y_g[k] = 62{,}267 \cdot \cos\left(\frac{\pi}{23} \cdot k - 0{,}793\right)$$

A jelek periodikusak, periódus: $L = 46$, mert $\vartheta_0 = \frac{\pi}{23} = \frac{2 \cdot \pi}{L}$, ahol L a periódus

Az $y_g[k]$ jelnek csak akkor van fizikai tartalma, ha a rendszer G-V stabilis.

Ábrázolása MATLAB segítségével:

```
k=0:10;
u=15*cos(pi/23*k-pi/7)
stem(u,'fill');
title('Gerjesztés: u[k]')

y=62.267*cos(pi/23*k-0.793);
stem(y,'fill');
title('Válasz: y[k]')
```

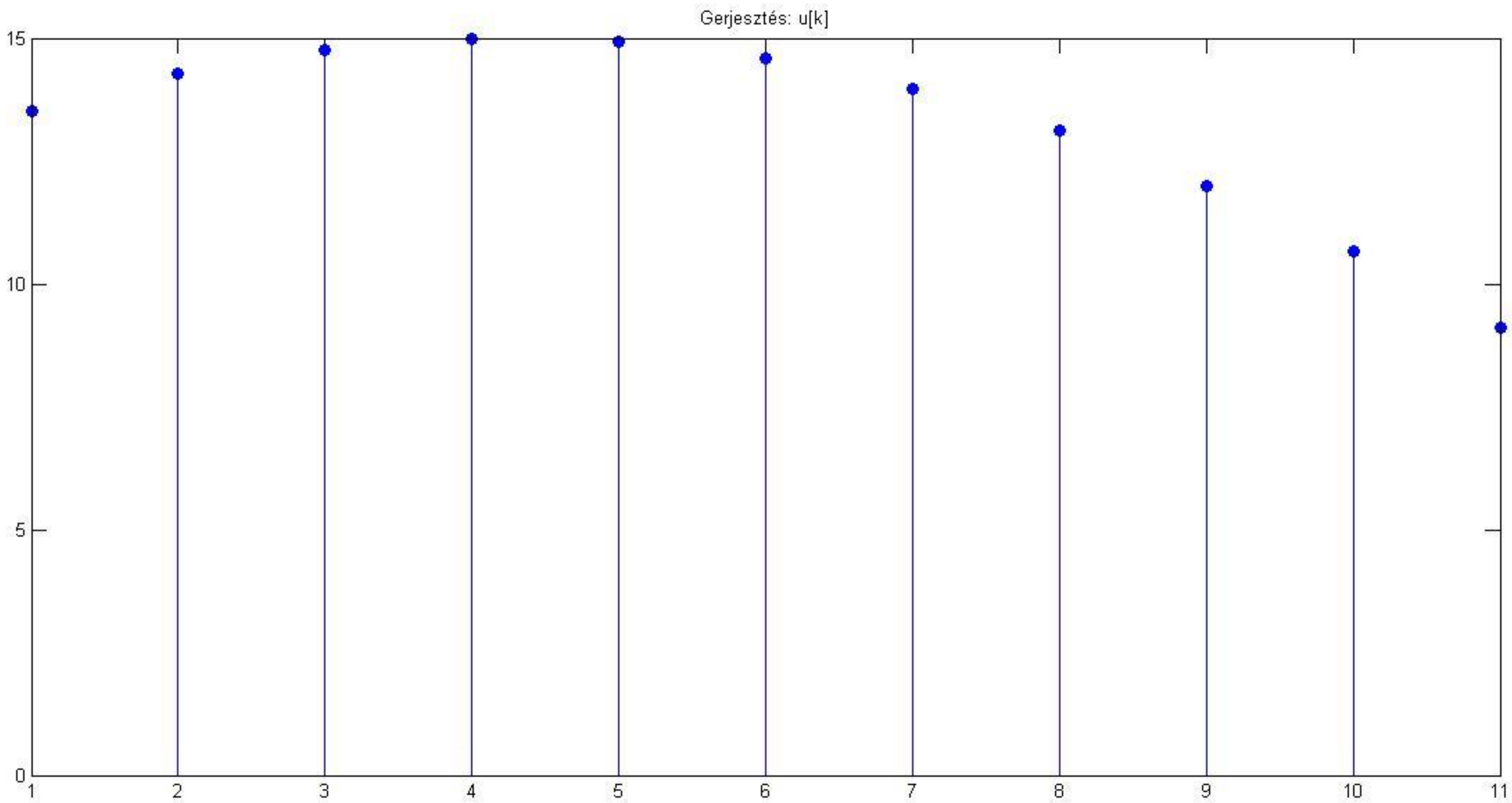
Gerjesztés: u[k]
15
10
5
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

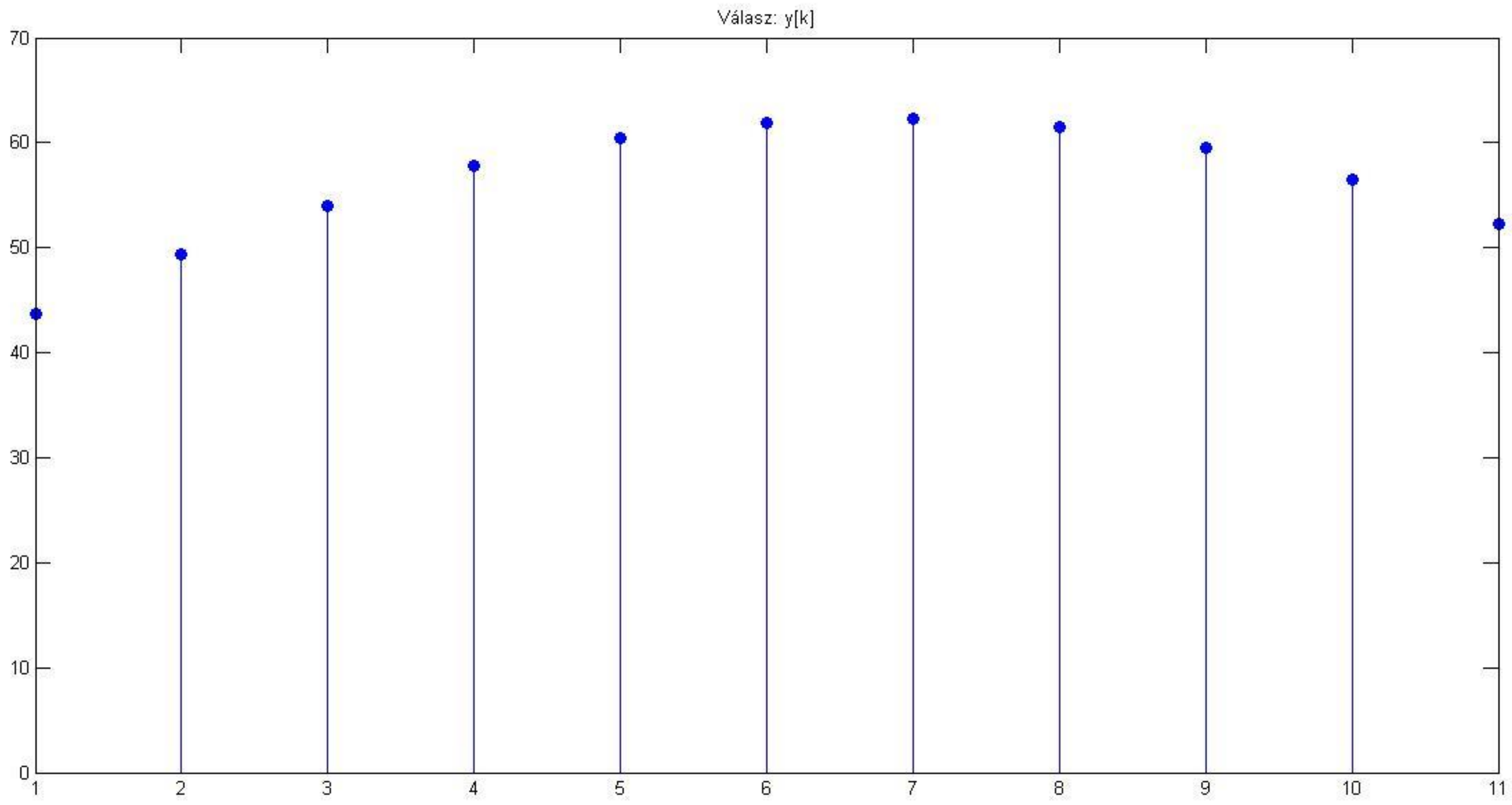

Válasz: y[k]
70
60
50
40
30
20
10
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

2.3. rész

A periodikus jel értékei

0	1	2	3	4	5
8	6	4	2	-1	1

$$L = 6 \qquad \vartheta_0 = \frac{2\cdot\pi}{L} = \frac{\pi}{3}$$

Fourier-sorfejtés: $X_p^c = \frac{1}{L}\cdot\sum_{k=0}^{L-1}\left(x[k]\cdot e^{-j\cdot k\cdot p\cdot\vartheta_0}\right)$

$$X_0^c = \frac{1}{6}\cdot(8+6+4+2-1+1) = \frac{20}{6}$$

$$X_1^c = \frac{1}{6}\cdot\left(8+6\cdot e^{-j\cdot\frac{\pi}{3}}+4\cdot e^{-j\cdot\frac{2\cdot\pi}{3}}+2\cdot e^{-j\cdot\pi}-1\cdot e^{-j\cdot\frac{4\cdot\pi}{3}}+1\cdot e^{-j\cdot\frac{5\cdot\pi}{3}}\right) = \frac{4}{3}-\frac{5\cdot\sqrt{3}}{6}\cdot j = 1{,}965\cdot e^{-j\cdot 0{,}0825}$$

$$X_2^c = \frac{1}{6}\cdot\left(8+6\cdot e^{-j\cdot\frac{2\cdot\pi}{3}}+4\cdot e^{-j\cdot\frac{4\cdot\pi}{3}}+2\cdot e^{-j\cdot 2\cdot\pi}-1\cdot e^{-j\cdot\frac{8\cdot\pi}{3}}+1\cdot e^{-j\cdot\frac{10\cdot\pi}{3}}\right) = \frac{5}{6}$$

$$X_3^c = \frac{1}{6}\cdot(8+6\cdot e^{-j\cdot\pi}+4\cdot e^{-j\cdot 2\cdot\pi}+2\cdot e^{-j\cdot 3\cdot\pi}-1\cdot e^{-j\cdot 4\cdot\pi}+1\cdot e^{-j\cdot 5\cdot\pi}) = \frac{1}{3}$$

$$X_4^c = X_2^{c*} = \frac{5}{6}$$

$$X_5^c = X_1^{c*} = \frac{4}{3}+\frac{5\cdot\sqrt{3}}{6}\cdot j = 1{,}965\cdot e^{j\cdot 0{,}0825}$$

Komplex alak:

$$u[k] = \frac{20}{6}+\left(\frac{4}{3}-j\cdot\frac{5\cdot\sqrt{3}}{6}\right)\cdot e^{j\cdot k\cdot\frac{\pi}{3}}+\frac{5}{6}\cdot e^{j\cdot k\cdot\frac{2\cdot\pi}{3}}+\frac{1}{3}\cdot e^{j\cdot k\cdot\pi}+\frac{5}{6}\cdot e^{j\cdot k\cdot\frac{4\cdot\pi}{3}}+\left(\frac{4}{3}+j\cdot\frac{5\cdot\sqrt{3}}{6}\right)\cdot e^{j\cdot k\cdot\frac{5\cdot\pi}{3}}$$

Valós alak:

$$X_0 = X_0^c$$

$X_p^A = 2\cdot Re\{X_p^C\}$ és $X_p^B = -2\cdot Im\{X_p^C\}$, ahol $0 < p < \frac{L}{2} = 3$

$$X_3^A = X_3^c \quad X_3^B = 0 \qquad \vartheta_0 = \frac{\pi}{3}$$

$$x[k] = X_0+\sum_{p=1}^{3}\left(X_p^A\cdot\cos(p\cdot k\cdot\vartheta_0)+X_p^B\cdot\sin(p\cdot k\cdot\vartheta_0)\right)$$

$$u[k] = \frac{20}{6}+\frac{8}{3}\cdot\cos\left(k\cdot\frac{\pi}{3}\right)+\frac{5\cdot\sqrt{3}}{3}\cdot\sin\left(k\cdot\frac{\pi}{3}\right)+\frac{5}{3}\cdot\cos\left(2\cdot k\cdot\frac{\pi}{3}\right)+\frac{1}{3}\cdot\cos(k\cdot\pi)$$

Ellenőrzés MATLAB segítségével:

```
k=0:5
```

Valós alakra

```
x1=20/6+(4/3-j*5/6*sqrt(3))*exp(j*k*pi/3)+5/6*exp(j*k*2*pi/3)+1/3*exp(j*k*pi)
+5/6*exp(j*k*4*pi/3)+(4/3+j*5/6*sqrt(3))*exp(j*k*5/3*pi)
```

Komplex alakra

```
x2=20/6+(8/3)*cos(k*pi/3)+(5/3*sqrt(3))*sin(k*pi/3)+(5/3)*cos(k*2*pi/3)+(1/3)*cos(k*pi)
```

2.4. rész

$$u[k] = \frac{20}{6} + \frac{8}{3} \cdot \cos\left(k \cdot \frac{\pi}{3}\right) + \frac{5 \cdot \sqrt{3}}{3} \cdot \sin\left(k \cdot \frac{\pi}{3}\right) + \frac{5}{3} \cdot \cos\left(2 \cdot k \cdot \frac{\pi}{3}\right) + \frac{1}{3} \cdot \cos(k \cdot \pi)$$

Használjuk a következő azonosságot:

$a \cdot sin(x) + b \cdot cos(x) = k \cdot sin(x + \varphi)$, ahol

$k = \sqrt{a^2 + b^2}$ és $\sin(\varphi) = \frac{b}{k}$

Ez alapján: $u[k] = \frac{20}{6} + 3{,}29 \cdot cos\left(k \cdot \frac{\pi}{3} + 1{,}07\right) + \frac{5}{3} \cdot cos\left(2 \cdot k \cdot \frac{\pi}{3}\right) + \frac{1}{3} \cdot cos(k \cdot \pi)$

$$H\left(e^{j \cdot \vartheta}\right) = \frac{0{,}9 \cdot e^{j \cdot 3 \cdot \vartheta} - 0.032 \cdot e^{j \cdot 2 \cdot \vartheta} + 1{,}6 \cdot e^{j \cdot \vartheta} + 0{,}8}{1 \cdot e^{j \cdot 3 \cdot \vartheta} + 0{,}16 \cdot e^{j \cdot 2 \cdot \vartheta} - 0{,}4 \cdot e^{j \cdot \vartheta}}$$

$\bar{Y}_p = \bar{U}_p \cdot \bar{H}_p$, ahol $\bar{H}_p = H\left(e^{j \cdot \vartheta_p}\right)$

p	ϑ_p	$\bar{U}_p$	$\bar{H}_p$	$\bar{Y}_p$
0	0	$\frac{20}{6}$	$4{,}3$	$14{,}333$
1	$\frac{\pi}{3}$	$3{,}29 \cdot e^{j \cdot 1{,}07}$	$1{,}184 \cdot e^{-j \cdot 2{,}217}$	$3{,}895 \cdot e^{-j \cdot 1{,}147}$
2	$\frac{2 \cdot \pi}{3}$	$\frac{5}{3}$	$1{,}38 \cdot e^{j \cdot 1{,}4044}$	$2{,}3 \cdot e^{j \cdot 1{,}4044}$
3	π	$\frac{1}{3}$	$3{,}9364$	$1{,}312$

Válasz:

$$y[k] = 14{,}333 + 3{,}895 \cdot \cos\left(k \cdot \frac{\pi}{3} - 1{,}147\right) + 2{,}3 \cdot \cos\left(2 \cdot k \cdot \frac{\pi}{3} + 1{,}4044\right) + 1{,}312 \cdot \cos(k \cdot \pi)$$

Ábrázolás MATLAB segítségével:

```
k=0:5;
yk=14.333+3.895*cos(k*pi/3-1.147)+2.3*cos(2*k*pi/3+1.4044)+1.312*cos(k*pi);
stem(yk,'fill');
ylabel('y[k]');
xlabel('k');
title('Válasz');
```

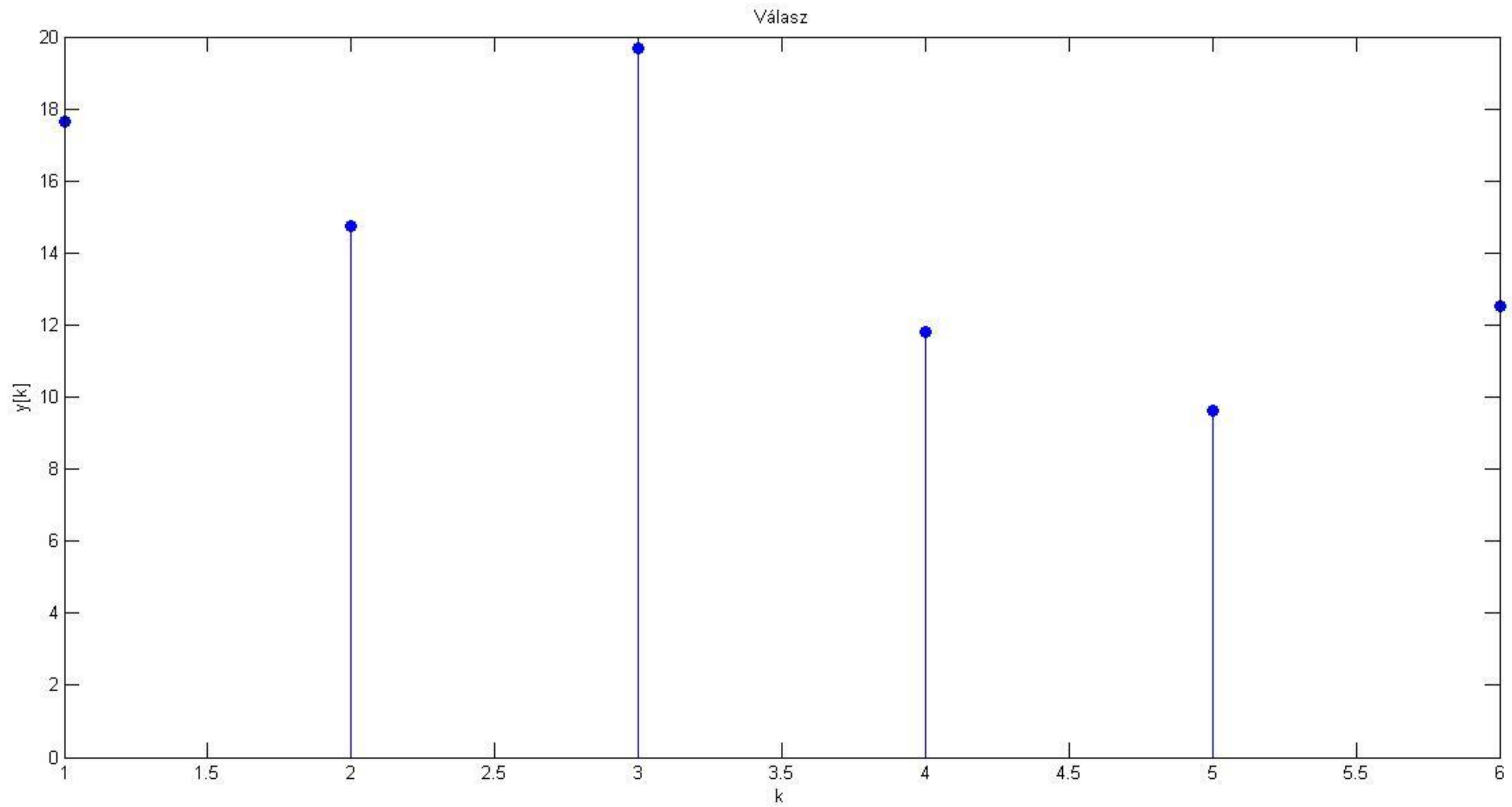
Válasz
y[k]
k
0
2
4
6
8
10
12
14
16
18
20
1
1.5
2
2.5
3
3.5
4
4.5
5
5.5
6

2.5. rész

$$h[k] = 0{,}9 \cdot \delta[k] - 0{,}176 \cdot \delta[k-1] + \varepsilon[k-2] \cdot \{1{,}4416 \cdot 0{,}5575^{k-2} + 0{,}5466 \cdot (-0{,}7175)^{k-2}\}$$

Ennek Fourier-transzformáltja:

$$H(e^{j\cdot\vartheta}) = 0{,}9 - 0176 \cdot e^{-j\cdot\vartheta} + \frac{1{,}4416 \cdot e^{-j\cdot 2\cdot\vartheta}}{1-0{,}5575 \cdot e^{-j\cdot\vartheta}} + \frac{0{,}5466 \cdot e^{-j\cdot 2\cdot\vartheta}}{1+0{,}7175 \cdot e^{-j\cdot\vartheta}} = \cdots = \frac{0{,}9 \cdot e^{j\cdot 3\cdot\vartheta} - 0.032 \cdot e^{j\cdot 2\cdot\vartheta} + 1{,}6 \cdot e^{j\cdot\vartheta} + 0{,}8}{1 \cdot e^{j\cdot 3\cdot\vartheta} + 0{,}16 \cdot e^{j\cdot 2\cdot\vartheta} - 0{,}4 \cdot e^{j\cdot\vartheta}}$$

Ez megegyezik a 2.1. részben kapott átviteli karakterisztikával.

2.6. rész

$$H(e^{j\cdot\vartheta}) = \frac{\overline{Y}}{\overline{U}} = \frac{0{,}9 \cdot e^{j\cdot 3\cdot\vartheta} - 0.032 \cdot e^{j\cdot 2\cdot\vartheta} + 1{,}6 \cdot e^{j\cdot\vartheta} + 0{,}8}{1 \cdot e^{j\cdot 3\cdot\vartheta} + 0{,}16 \cdot e^{j\cdot 2\cdot\vartheta} - 0{,}4 \cdot e^{j\cdot\vartheta}}$$

Osztás $e^{j\cdot 3\cdot\vartheta}$-val, hogy negatív kitevőket kapjunk.

$$H(e^{j\cdot\vartheta}) = \frac{\overline{Y}}{\overline{U}} = \frac{0{,}9 - 0.032 \cdot e^{-j\cdot\vartheta} + 1{,}6 \cdot e^{-j\cdot 2\cdot\vartheta} + 0{,}8 \cdot e^{-j\cdot 3\cdot\vartheta}}{1 + 0{,}16 \cdot e^{-j\cdot\vartheta} - 0{,}4 \cdot e^{-j\cdot 2\cdot\vartheta}}$$

$$\overline{Y} \cdot \left(1 + 0{,}16 \cdot e^{-j\cdot\vartheta} - 0{,}4 \cdot e^{-j\cdot 2\cdot\vartheta}\right) = \overline{U} \cdot (0{,}9 - 0{,}032 \cdot e^{-j\cdot\vartheta} + 1{,}6 \cdot e^{-j\cdot 2\cdot\vartheta} + 0{,}8 \cdot e^{-j\cdot 3\cdot\vartheta})$$

$e^{-j\cdot k\cdot\vartheta}$-ás szorzó k-val való időbeli eltolást jelent, vagyis a hálózat rendszeregyenlete:

$$y[k] + 0{,}16 \cdot y[k-1] - 0{,}4 \cdot y[k-2] = 0{,}9 \cdot u[k] - 0{,}032 \cdot u[k-1] + 1{,}6 \cdot u[k-2] + 0{,}8 \cdot u[k-3]$$

3.1. rész

z-tartománybeli egyenletek:

$$z \cdot X_1 = -0{,}16 \cdot X_1 + 0{,}5 \cdot X_2 + 0 \cdot X_3 + 1 \cdot U$$

$$z \cdot X_2 = 0{,}8 \cdot X_1 + 0 \cdot X_2 + 0 \cdot X_3 + 0 \cdot U$$

$$z \cdot X_3 = 0{,}96 \cdot X_1 + 1 \cdot X_2 + 0 \cdot X_3 + 0 \cdot U$$

$$Y = -0{,}176 \cdot X_1 + 1{,}25 \cdot X_2 + 1 \cdot X_3 + 0{,}9 \cdot U$$

Ebből:

$$A = \begin{pmatrix} -0{,}16 & 0{,}5 & 0 \\ 0{,}8 & 0 & 0 \\ 0{,}96 & 1 & 0 \end{pmatrix} \qquad B = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix} \qquad C = (-0{,}176 \quad 1{,}25 \quad 1) \qquad D = 0{,}9$$

MATLAB kód:

```
[szam,nev]=ss2tf(A,B,C,D)
```

$$szam = [0{,}9 \quad -0{,}032 \quad 1{,}6 \quad 0{,}8]$$

$$nev = [1 \quad 0{,}16 \quad -0{,}4 \quad 0]$$

Tehát:

$$H(z) = \frac{0{,}9 - 0{,}032 \cdot z^{-1} + 1{,}6 \cdot z^{-2} + 0{,}8 \cdot z^{-3}}{1 + 0{,}16 \cdot z^{-1} - 0{,}4 \cdot z^{-2}} = H(e^{j\cdot\vartheta})\Big|_{e^{j\cdot\vartheta} = z}$$

3.2. rész

Pólusok: Ahol a nevező nulla

Kiszámításuk MATLAB segítségével:

```
roots(nev);
```

$$p_1 = 0$$
$$p_2 = -0{,}7175$$
$$p_3 = \ 0{,}5575$$

Zérusok : ahol a számláló nulla

Kiszámításuk MATLAB segítségével:

```
roots(szam);
```

$$z_1 = 0{,}2408 \ + \ 1{,}3909 \cdot j$$
$$z_2 = 0{,}2408 \ - \ 1{,}3909 \cdot j$$
$$z_3 = -0{,}4461$$

A pólusok az egységkörön belül helyezkednek el, ezért a hálózat G-V stabil.

Ábrázolása MATLAB segítségével:

```
pzmap(szam,nev);
```

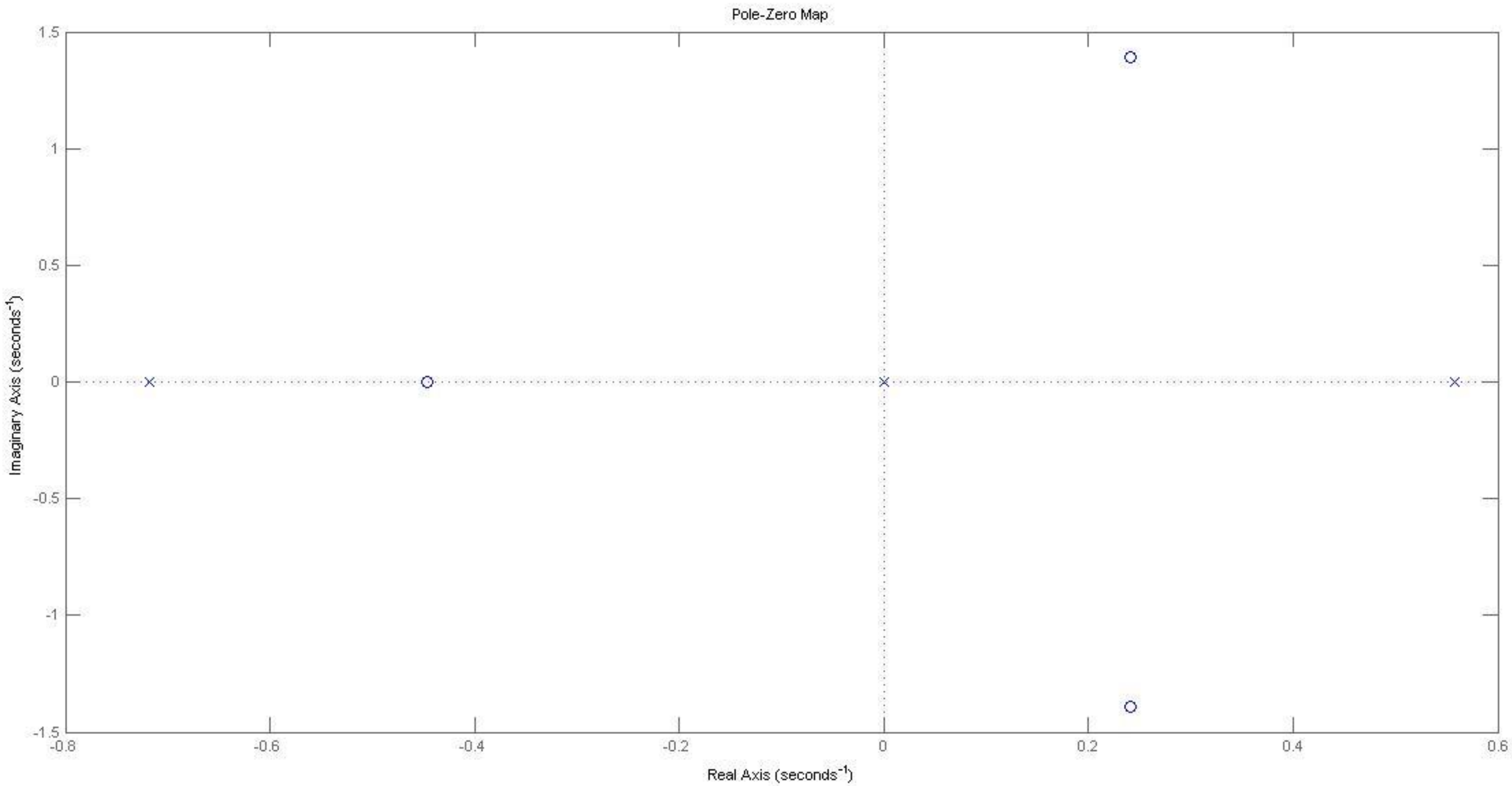
Pole-Zero Map
Imaginary Axis (seconds^{-1})
Real Axis (seconds^{-1})
1.5
1
0.5
0
-0.5
-1
-1.5
-0.8
-0.6
-0.4
-0.2
0
0.2
0.4
0.6

3.3. rész

$$H(z) = \frac{0{,}9 \cdot z^3 - 0{,}032 \cdot z^2 + 1{,}6 \cdot z + 0{,}8}{1 \cdot z^3 + 0{,}16 \cdot z^2 - 0{,}4 \cdot z}$$

Nevezőből kiemelve z-t: $\quad H(z) = z^{-1} \cdot \frac{0{,}9 \cdot z^3 - 0{,}032 \cdot z^2 + 1{,}6 \cdot z + 0{,}8}{1 \cdot z^2 + 0{,}16 \cdot z - 0{,}4}$

Részlettörtekre bontás MAPLE segítségével:

```
[r,p,k]=residue([0.9 -0.032 1.6 0.8],[0 1 0.16 -0.4])
```

$$r = [0{,}5466 \quad 1{,}4416]$$

$$p = [-0{,}7175 \quad 0{,}5575]$$

$$k = [0.9 \quad -0{,}176]$$

Ennek alapján: $\quad H(z) = z \cdot z^{-2} \cdot \left(0{,}9 \cdot z - 0{,}176 + \frac{0{,}5466}{z-(-0{,}7175)} + \frac{1{,}4416}{z-0{,}5575}\right)$

$$H(z) = 0{,}9 - 0{,}176 \cdot z^{-1} + z^{-2} \cdot \left(\frac{0{,}5466}{z-(-0{,}7175)} \cdot z + \frac{1{,}4416}{z-0{,}5575} \cdot z\right)$$

Így már tagonként transzformálható:

$$h[k] = 0{,}9 \cdot \delta[k] - 0{,}176 \cdot \delta[k-1] + \varepsilon[k-2] \cdot \{0{,}5466 \cdot (-0{,}7175)^{k-2} + 1{,}4416 \cdot 0{,}5575^{k-2}\}$$

Megegyezik az 1.3-as feladatban kapott eredménnyel.

Ellenőrzés polinom-osztással:

$$(0{,}9 - 0{,}032 \cdot z^{-1} + 1{,}6 \cdot z^{-2} + 0{,}8 \cdot z^{-3}) : (1 + 0{,}16 \cdot z^{-1} - 0{,}4 \cdot z^{-2}) = 0{,}9 - 0{,}176 \cdot z^{-1} + 1{,}988 \cdot z^{-2} + 0{,}412 \cdot z^{-3} + 0{,}73 \cdot z^{-4} + 0{,}048 \cdot z^{-5}$$

$$\begin{array}{llllllll}
0{,}9 & +\,0{,}144 \cdot z^{-1} & -\,0{,}36 \cdot z^{-2} & & & & & \\ \hline
0 & -\,0{,}176 \cdot z^{-1} & +\,1{,}96 \cdot z^{-2} & +\,0{,}8 \cdot z^{-3} & & & & \\
 & -\,0{,}176 \cdot z^{-1} & -\,0{,}02816 \cdot z^{-2} & +\,0{,}0704 \cdot z^{-3} & & & & \\ \hline
 & 0 & +\,1{,}98816 \cdot z^{-2} & +\,0{,}7296 \cdot z^{-3} & & & & \\
 & & 1{,}98816 \cdot z^{-2} & +\,0{,}3181 \cdot z^{-3} & -\,0{,}7952 \cdot z^{-4} & & & \\ \hline
 & & 0 & +\,0{,}4115 \cdot z^{-3} & +\,0{,}7952 \cdot z^{-4} & & & \\
 & & & 0{,}4115 \cdot z^{-3} & +\,0{,}0658 \cdot z^{-4} & -\,0{,}1646 \cdot z^{-5} & & \\ \hline
 & & & 0 & +\,0{,}7294 \cdot z^{-4} & +\,0{,}1646 \cdot z^{-5} & & \\
 & & & & 0{,}7294 \cdot z^{-4} & +\,0{,}116704 \cdot z^{-5} & -\,0{,}223 \cdot z^{-6} & \\ \hline
 & & & & 0 & -\,0{,}047896 \cdot z^{-5} & +\,0{,}29176 \cdot z^{-6} & \ldots
\end{array}$$

A kapott eredmény inverz z-transzformálásával kapjuk a választ:

$$h[k] = 0{,}9 \cdot \delta[k] - 0{,}176 \cdot \delta[k-1] + 1{,}988 \cdot \delta[k-2] + 0{,}412 \cdot \delta[k-3] + 0{,}73 \cdot \delta[k-4] - 0{,}048 \cdot \delta[k-5] \ldots$$

3.4. rész

$$u[k] = \varepsilon[k] \cdot \left(-7{,}5 + 5{,}5 \cdot (-0{,}8)^k\right)$$

$$Z\{u[k]\} = \frac{-7{,}5 \cdot z}{z-1} + \frac{5{,}5 \cdot z}{z-(-0{,}8)} = U(z)$$

$$Y(z) = H(z) \cdot U(z)$$

$$H(z) = \frac{0{,}9 \cdot z^3 - 0{,}032 \cdot z^2 + 1{,}6 \cdot z + 0{,}8}{1 \cdot z^3 + 0{,}16 \cdot z^2 - 0{,}4 \cdot z}$$

$$U(z) = \frac{-7{,}5 \cdot z \cdot (z+0{,}8) + 5{,}5 \cdot z \cdot (z-1)}{(z-1) \cdot (z+0{,}8)} = \frac{-2 \cdot z^2 - 11{,}5 \cdot z}{(z^2 - 0{,}2 \cdot z - 0{,}8)}$$

$$Y(z) = H(z) \cdot U(z) = \frac{-1{,}8 \cdot z^5 - 10{,}35 \cdot z^4 - 2{,}814 \cdot z^3 - 20 \cdot z^2 - 9{,}2 \cdot z}{z^5 - 0{,}04 \cdot z^4 - 1{,}232 \cdot z^3 - 0{,}048 \cdot z^2 + 0{,}32 \cdot z}$$

Részlettörtekre bontás MAPLE segítségével:

```
[r,p,k]=residue([-1.8 -10.286 -2.814 -20 -9.2],[1 -0.04 -1.232 -0.048 0.32])
```

$$r = [-32{,}2368 \quad -47{,}2629 \quad 38{,}8752 \quad 30{,}2665]$$

$$p = [1 \quad -0{,}8 \quad -0{,}7175 \quad 0{,}5575]$$

$$k = [\,-1.8\,]$$

Ennek alapján:

$$Y(z) = -1{,}8 - \frac{32{,}24}{z-1} - \frac{47{,}26}{z+0{,}8} + \frac{38{,}88}{z+0{,}7175} + \frac{30{,}27}{z-0{,}5575} =$$

$$= -1{,}8 + z^{-1} \cdot \left(-\frac{32{,}24}{z-1} \cdot z - \frac{47{,}26}{z+0{,}8} \cdot z + \frac{38{,}88}{z+0{,}7175} \cdot z + \frac{30{,}27}{z-0{,}5575} \cdot z\right)$$

$$y[k] = Z^{-1}\{Y(z)\} =$$

$$= -1{,}8 \cdot \delta[k] + \varepsilon[k-1] \cdot (-32{,}24 - 47{,}26 \cdot (-0{,}8)^{k-1} + 38{,}88 \cdot (-0{,}7175)^{k-1} + 30{,}27 \cdot 0{,}5575^{k-1})$$

3.5. rész

$$H(z) = \frac{0{,}9 - 0{,}032 \cdot z^{-1} + 1{,}6 \cdot z^{-2} + 0{,}8 \cdot z^{-3}}{1 + 0{,}16 \cdot z^{-1} - 0{,}4 \cdot z^{-2}}$$

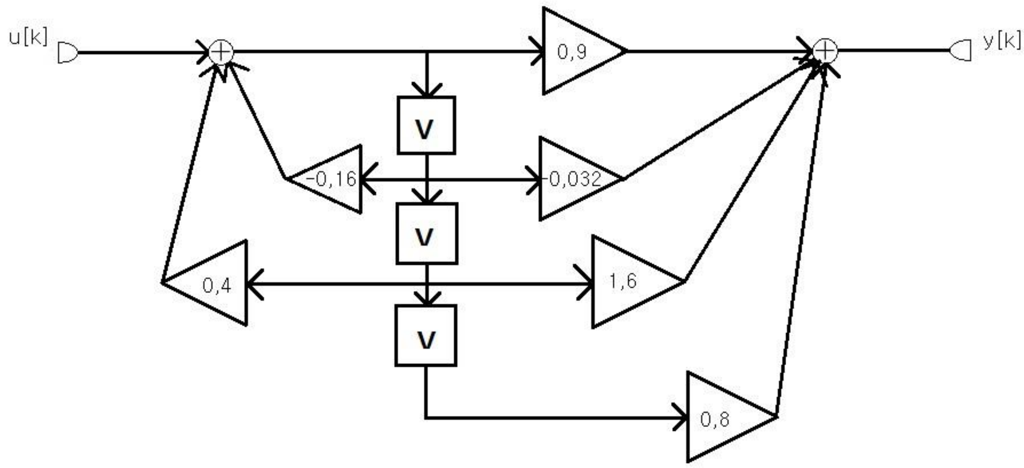

Rendszeregyenlet:

$$y[k] + 0{,}16 \cdot y[k-1] - 0{,}4 \cdot y[k-2] = 0{,}9 \cdot u[k] - 0{,}032 \cdot u[k-1] + 1{,}6 \cdot u[k-2] + 0{,}8 \cdot u[k-3]$$

3.6. rész

Gerjesztés

$$u[k] = \varepsilon[k] \cdot \left(-7{,}5 + 5{,}5 \cdot (-0{,}8)^k\right)$$

A válasz analitikus alakja

$$y[k] = -1{,}8 \cdot \delta[k] + \varepsilon[k-1] \cdot (-32{,}24 - 47{,}26 \cdot (-0{,}8)^{k-1} + 38{,}88 \cdot (-0{,}7175)^{k-1} + 30{,}27 \cdot 0{,}5575^{k-1})$$

Rendszeregyenlet

$$y[k] + 0{,}16 \cdot y[k-1] - 0{,}4 \cdot y[k-2] = 0{,}9 \cdot u[k] + 0{,}112 \cdot u[k-1] + 1{,}24 \cdot u[k-2] + 0{,}8 \cdot u[k-3]$$

Ellenőrzés

k	$u[k]$	$y[k]$ analitikus	$y[k]$ rendszeregyenlet
0	-2	-1,8	-1,8
1	-11,9	-10.35	-10,358
2	-3,98	-5,4529	-5,46392
3	-10,316	-33,0626	-33,0660128
4	-5,2472	-17,1591	-17,17537395
5	-9,3	-38,3694	-38,37003489
6	-6,06	-22,5169	-22,535664
7	-8,65	-38,4154	-38,41114772
8	-6.577	-25,6283	-25,64698197